

ΕΝΟΤΗΤΑ 11

Η αγάπη του Αλεξάνδρου
για τον Βουκεφάλα

Κατερίνα Προκαΐου

Στο έργο του Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασις, ο Φλάβιος Αρριανός (περ. 95-175 μ.Χ.) αφηγείται και το τέλος του Βουκεφάλα, του αγαπημένου αλόγου του **Μεγάλου Αλεξάνδρου**. Εκτός από την περιγραφή του αλόγου, ο Αρριανός παραδίδει και ένα χαρακτηριστικό επεισόδιο που καταδεικνύει τον **στενό δεσμό** του μεγάλου στρατηλάτη με τον πιστό σύντροφό του.

Ποιος ο συγγραφέας του αποσπάσματος ;

Σε ποιο έργο ανήκει το απόσπασμα;

Τι αφηγείται στο απόσπασμα αυτό ο Αρριανός;

Κατερίνα Προκαϊδίου

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A6%CE%BB%CE%AC%CE%B2%CE%B9%CE%BF%CF%82_%CE%91%CF%81%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CF%8C%CF%82

Γεννήθηκε στη **Νικομήδεια** της Μικράς Ασίας(στην Βιθυνία) γύρω στο **95 μ.Χ.** και πέθανε σ' αυτή γύρω στο **180 μ.Χ.**

Από τα ιστορικά του το σπουδαιότερο και το καλύτερο, που διασώθηκε ολόκληρο, είναι η «[Αλεξάνδρου Ανάβασις](#)». Αποτελείται από **εφτά βιβλία** γραμμένα στην αττική διάλεκτο. Περιγράφεται όχι μόνο η **εκστρατεία του [Μεγάλου Αλεξάνδρου](#) εναντίον της Περσίας, αλλά και ολόκληρη η ιστορία του** με τα πιο κύρια στοιχεία. Ο Αρριανός πίστευε πως τα κατορθώματα του Μακεδόνα στρατηλάτη ήταν θέληση και έργο της ειμαρμένης και πως κανένας από τους ανθρώπους δεν έκανε έργα μεγαλύτερα από αυτόν. Η Αλεξάνδρου Ανάβασις σαν μεταγενέστερο έργο, από την εποχή του Αλεξάνδρου, υστερεί σημαντικά στην αναφορά των πολιτικών του αποφάσεων ή της εκπολιτιστικής εκστρατείας του. Παρόλ' αυτά, η **αντικειμενικότητα και η ακρίβεια του έργου του, επάνω στα ιστορικά γεγονότα, το κατατάσσουν στην πιο αξιόπιστη πηγή πληροφοριών για την αποστολή του Μ.Αλεξάνδρου**

Η έκβαση της μάχης

Ο Αλέξανδρος έστειλε στρατιώτες να μεταφέρουν αποσυναρμολογημένα τα πλοία που είχαν χρησιμοποιηθεί στην διάβαση του Ινδού, και με την υπόλοιπη δύναμη και ενισχυμένος από 5000 Ινδούς συνέχισε για τον Υδάσπη. Η διάβαση του ποταμού ήταν δύσκολη αλλά τελικά έγινε με επιτυχία τον Ιούλιο του 326 π.Χ., ώστε να ακολουθήσει μια μεγάλη μάχη μεταξύ του στρατού του Αλεξάνδρου και του στρατού του Πώρου ο οποίος ανερχόταν σε 4000 ιππείς, 300 άρματα, 200 πολεμικούς ελέφαντες και 30000 πεζούς.

Οι Μακεδόνες αντιμετώπισαν με ευκολία το ιππικό του Πώρου και τελικά κατάφεραν να υπερσχύσουν στην πρωτόγνωρη γι' αυτούς μάχη εναντίον των ελεφάντων κερδίζοντας μια μεγάλη νίκη. Στις όχθες του Υδάσπη ίδρυσε δύο πόλεις, την Νίκαια και την Βουκεφάλα (προς τιμή του αλόγου του που πέθανε εκεί).

Το 326 π.Χ. δίνει την τελευταία μάχη στον ποταμό
Υδάσπη εναντίον του Πώρου. Σε ανάμνηση της
μάχης αυτής, ιδρύθηκε κατ' εντολή του
Αλέξανδρου από τον στρατηγό του Κρατερό, η
πόλη Νίκαια, όπως και η Βουκεφάλεια. Προχωρεί
προς τον Ύφαση όπου μαθαίνει για τον Γάγγη
ποταμό· αποφασίζει να καταλάβει τη χώρα του
Γάγγη και να φθάσει στον Ωκεανό. Όταν όμως
αποκάλυψε το σχέδιό του στο στρατό του,
συνάντησε την άκαμπτη αντίστασή τους –
αρνήθηκαν να προχωρήσουν.

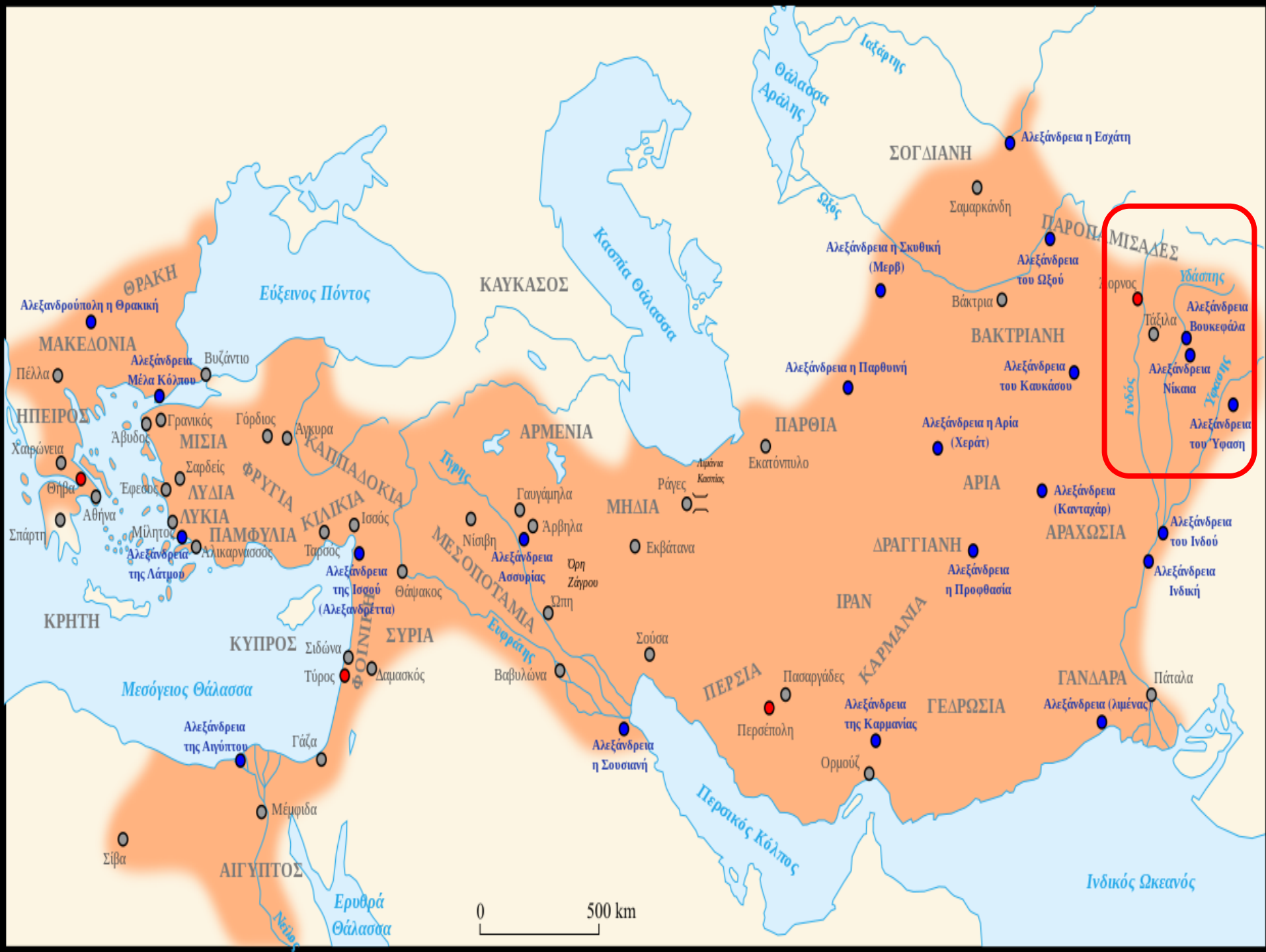
Κατερίνα Προκαϊάου

Η μάχη που δόθηκε το 326 π.Χ. οδήγησε σε στρατηγική νίκη του πανελλήνιου στρατεύματος

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A5%CE%B4%CE%AC%CF%83%CF%80%CE%B7%CF%82>

Κατερίνα Προκαϊδίου

Ο Υδάσπης (Jhelum) ρέει σήμερα στο Πακιστάν

Ἴνα δὲ ἡ μάχη συνέβη καὶ ἔνθεν ὀρμηθεὶς ἐπέρασεν τὸν
Ὑδάσπην ποταμὸν πόλεις ἔκτισεν Ἀλέξανδρος.

Τι ἔκανε μετὰ τὴ μάχη ὁ Ἀλέξανδρος;

Ἴνα = ἐκεῖ ὅπου

ἔνθεν ὀρμηθεὶς ἐπέρασεν (μτχ. παθ. αορ. ρ. ὀρμάομαι, ὀρμῶμαι)

= στο σημεῖο ἀπὸ το ὁποῖο ξεκίνησε καὶ πέρασε

Καὶ τὴν μὲν (πόλιν) Νίκαιαν τῆς νίκης τῆς κατ' Ἰνδῶν ἐπώνυμον ὠνόμασε

Γιατί ο Αλέξανδρος ονόμασε την πρώτη πόλη Νίκαια;

τὴν δὲ (ἄλλην πόλιν) Βουκεφάλαν (ὠνόμασε)
ἐς τοῦ ἵππου τοῦ Βουκεφάλα τὴν μνήμην,

Γιατί ο Αλέξανδρος ονόμασε την άλλη πόλη Βουκεφάλα;

ὅς (Βουκεφάλας) ἀπέθανεν αὐτοῦ ὑπὸ καύματός τε καὶ
ἡλικίας καματηρὸς γενόμενος,

- αὐτοῦ = ἐκεῖ, σε αὐτό το σημεῖο
- ὑπὸ καύματός τε καὶ ἡλικίας
καματηρὸς γενόμενος
= ἐπειδὴ καταβλήθηκε ἀπὸ τον
καύσωνα καὶ τὰ γηρατειά
- ὁ καματηρὸς, ἡ καματηρά, τὸ
καματηρόν
= καταβεβλημένος, καταπονημένος

Ποῦ πέθανε ὁ Βουκεφάλας
καὶ ἀπὸ ποῖα αἰτία;

πολλὰ δὲ πρόσθεν ξυγκαμὼν τε καὶ συγκινδυνεύσας
Ἀλεξάνδρῳ

Τι ἔκανε πριν να πεθάνει ο Βουκεφάλας;

ἀναβαινόμενός τε πρὸς μόνου Ἀλεξάνδρου, ὅτι τοὺς ἄλλους
πάντας ἀπηξίου ἀμβάτας,

ὁ ἀμβάτης = ο αναβάτης
ἀπαξιόω, ἀπαξιῶ = απαξιῶνω,
απορρίπτω ως ἀνάξιους

Κατερίνα Προκοπίου

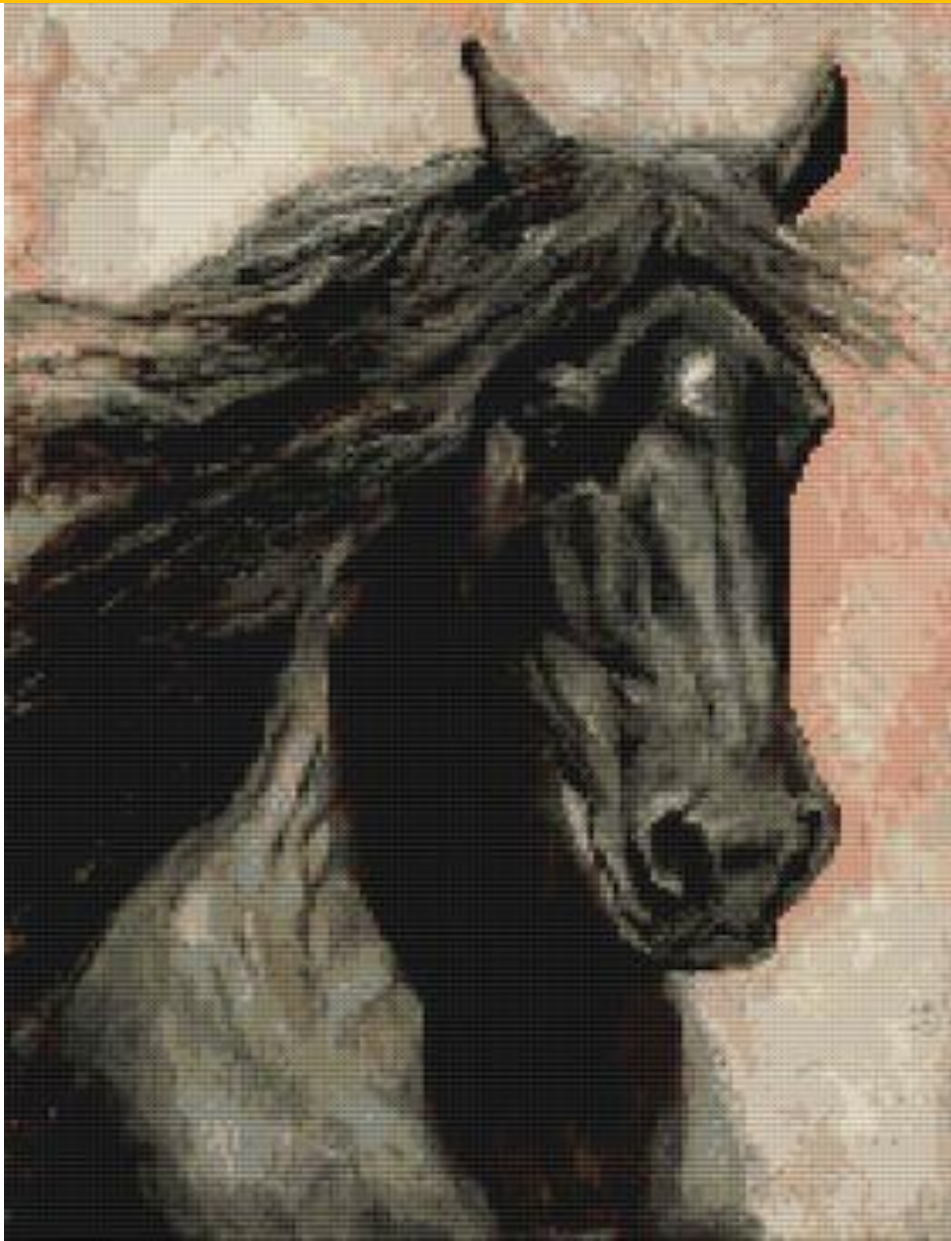
Ποιον δεχόταν ως μοναδικό αναβάτη του
ο Βουκεφάλας και γιατί;

καὶ μεγέθει μέγας καὶ τῷ θυμῷ γενναῖος.

Πώς περιγράφεται ο Βουκεφάλας;

Σημεῖον δέ οἱ ἦν βοὸς κεφαλὴ ἐγκεχαραγμένη, ἐφ' ὧ καὶ τὸ
ὄνομα τοῦτο λέγουσιν ὅτι ἔφερεν.

σημεῖον δέ οἱ ἦν = καὶ εἶχε σημάδι
ὁ βοῦς, τοῦ βοός = τὸ βόδι
ἐφ' ὧ = ἐξαιτίας τοῦ οὐοίου

Τι σημάδι εἶχε ὁ Βουκεφάλας;

Σε τι οφειλόταν τὸ ὄνομά του;

Κατερίνα Προκαΐου

οἱ δὲ λέγουσιν ὅτι λευκὸν σῆμα εἶχεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, μέλας
ὢν αὐτός, ἐς βοὸς κεφαλὴν μάλιστα εἰκασμένον.

μέλας =μαύρος
εἰκασμένον =που ἔμοιαζε
μάλιστα =πάρα πολύ

Τι χρώμα εἶχε το σημάδι του
Βουκεφάλα και με τι ἔμοιαζε;

Κατερίνα Προκαϊδίου

Οὗτος ὁ ἵππος ἐν τῇ Οὐξίων χώρα ἀφανὴς ἐγένετο
Ἀλεξάνδρῳ,

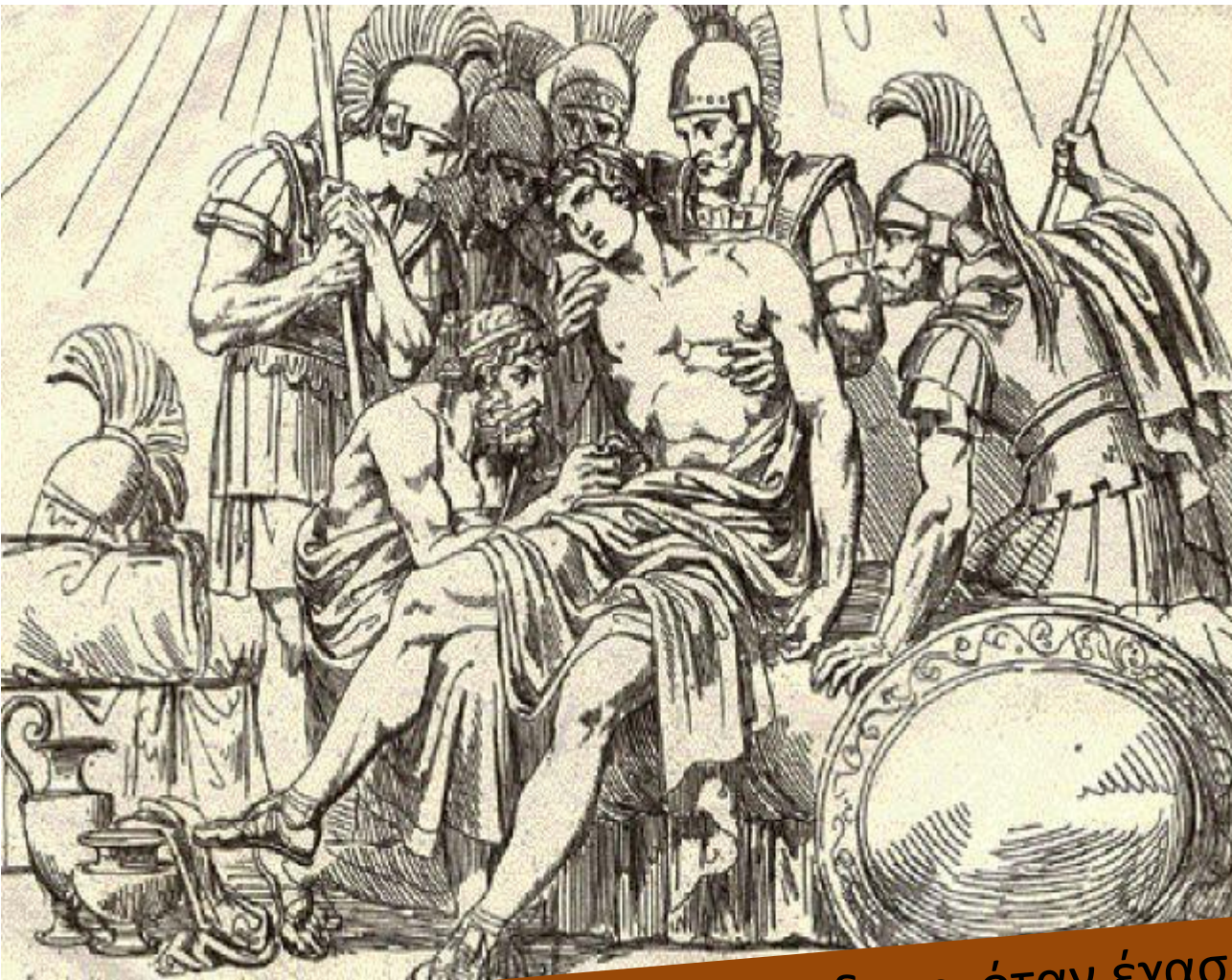

ἀφανὴς ἐγένετο Ἀλεξάνδρῳ = ο Αλέξανδρος τον έχασε

Σε ποια περιοχή ο Αλέξανδρος έχασε τον Βουκεφάλα;

Κατερίνα Προκοπίου

καὶ Ἀλέξανδρος προεκήρυξεν ἀνὰ τὴν χώραν πάντας
ἀποκτενεῖν Οὐξίους, εἰ μὴ ἀπάξουσιν αὐτῷ τὸν ἵππον.
Τοσὴδε γὰρ σπουδὴ Ἀλεξάνδρῳ ἀμφ' αὐτὸν ἦν.

Προκηρύσσω =
διακηρύσσω δημόσια
ἀποκτενεῖν =
ὅτι θα φονεύσει
(ἀποκτείνω)
ἀπάγω =
επιστρέφω κάτι
ἡ σπουδή =
το ενδιαφέρον

Τι διακήρυξε ο Αλέξανδρος, όταν έχασε τον Βουκεφάλα;

Αντιστοιχίζω

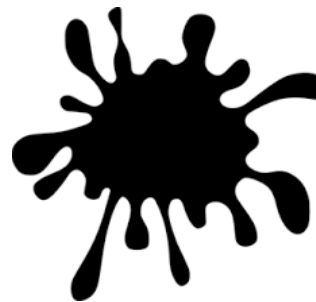
©Ron Leishman * illustrationsOf.com/1069840

άπαξιῶ

καύμα

άπάγω

άποκτείνω

μέλας

καματηρός

βοῦς

άμβάτης

Κατερίνα Προκαϊίου

B1. Λεξιλογικός Πίνακας

ή πόλεις

Γράφω τον όρο

- το σύνολο των βουλευτών που ανήκουν στην κυβερνητική παράταξη
=.....
- αυτός που κατοικεί στην ίδια πόλη ή που κατάγεται από την ίδια πόλη με άλλον ή με άλλους =.....
- είμαι αντίπαλος κάποιου και ενεργώ εναντίον του σε ό,τι έχει σχέση με την πολιτική =
- αυτός που έχει προηγμένο, ανεπτυγμένο πολιτισμό =
- αυτός που ευνοεί, υπηρετεί, προωθεί την ανάπτυξή του πολιτισμού
=.....
- εντάσσω κάτι στα πλαίσια της πολιτικής =
- συζητώ συχνά για την πολιτική = *Κατερίνα Πρακαϊδίου*
- επιστημονικός κλάδος με αντικείμενο το σχεδιασμό της λειτουργίας μιας πόλης με σκοπό την εξασφάλιση καλών συνθηκών ζωής =
- αυτός που δεν ασχολείται με την πολιτική =
- το σύνολο των πνευματικών και καλλιτεχνικών επιδόσεων και επιτευγμάτων του ανθρώπου (τέχνες, επιστήμες, θεσμοί, δίκαιο, θρησκεία, έθιμα κτλ.)=

- Όλοι οιείναι ίσοι απέναντι στο νόμο
- Την τελετή παρακολούθησαν οι αρχές της πόλης και πλήθος
- Η..... οφείλει να λάβει μέτρα για την προστασία της υγείας των πολιτών.
- Πρέπει να επέμβουν τα αρμόδια όργανα της
- Ταξίδεψε σε μακρινές της Ανατολής.
- Είναι γνωστός ο βίος και η
- Απέτυχε να εκλεγεί βουλευτής ο ανεξάρτητος..... της περιφέρειάς μας.
- Τοτης Ελλάδας είναι η κοινοβουλευτική δημοκρατία.
- Από τότε που άρχισε ναεγκατέλειψε τη δικηγορία.
- Σε όλη του τη ζωή άψογα
- Ένας ενδεχόμενος πυρηνικός πόλεμος είναι απειλή για τοντου πλανήτη μας
- Ο σύγχρονος..... εξαρτάται άμεσα από την τεχνολογία.
- Η κατανάλωση ρεύματος είναι δείκτης
- Η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί στίγμα για τον μας.
- Η ανάγνωση και η γραφή υπήρξαν ένα τεράστιο βήμα του ανθρώπου στον
- Οι Τούρκοικαι κατέλαβαν την Κωνσταντινούπολη το 1453.
- Το κάστροστενά αλλά δεν έπεσε.
- Η..... της Τροίας από τους Έλληνες κράτησε δέκα χρόνια.
- Η σθεναρή άμυνα των υπερασπιστών της πόλης ανάγκασε τους επιτιθέμενους να λύσουν την.....
- Η θεά Αθηνά ήταν η των Αθηνών.
- της Θεσσαλονίκης είναι ο άγιος Δημήτριος.

Κατερίνα Πρακαϊδίου

- Γιορτάζει ο άγιος της πόλης.
- Πήγε μετανάστης στη Γερμανία και τελικάΓερμανός πολίτης.
- Πολλές ξένες λέξειςστα Ελληνικά.
- Οτύπος υποστηρίζει την κυβέρνηση
- Το κόμμα μας όπως τίμια άσκησε την εξουσία έτσι τίμια θα ασκήσει και την
- Σύσσωμη η..... αποχώρησε από τη βουλή.
- Άρχισε το λόγο του με το «Αγαπητοί.....»
- Η κυβέρνηση ακολουθεί λιτότητας
- Είναι του να τα 'χει καλά με όλους.
- Γέμισε ο τόποςκαι ρουσφετολόγους
- Οι σημερινοί νέοι συνήθωςκαι δεν κομματικοποιούνται
- Οι Έλληνες συνηθίζουν ναστα καφενεία.

Κατερίνα Προκαϊδίου

Παραγωγή ρημάτων

Παραγωγή ρημάτων από άλλα ρήματα, επιρρήματα και επιφωνήματα

Ρήματα παράγονται και από άλλα **ρήματα** και μπορεί να σημαίνουν:

- α.** Πράξη που αρχίζει να γίνεται (**εναρκτικά**). Έχουν παραγωγική κατάληξη **-σκω**, π.χ. *γηράσκω* < *γηράω* (= γερνάω).
- β.** Πράξη που γίνεται συχνά ή με ένταση (**θαμιστικά** ή **επιτατικά**). Έχουν παραγωγικές καταλήξεις **-άζω, -ίζω, -ύζω**, π.χ. *στενάζω* (= στενάζω συχνά) < *στένω*.
- γ.** Έφεση, μεγάλη επιθυμία για εκείνο που δηλώνει το πρωτότυπο ρήμα (**εφετικά**). Έχουν παραγωγικές καταλήξεις **-ιάω (-ιῶ), -είω**, π.χ. *κλαυσιάω, -ιῶ* < *κλαίω*.

Επίσης, ρήματα παράγονται και από:

- α. Επιρρήματα**, π.χ. *διχάζω* (= διαιρώ σε δύο μέρη) < *δίχα* (= σε δύο μέρη), *έγγίζω* (= φέρνω κοντά) < *έγγυς* (= κοντά).
- β. Επιφωνήματα**, π.χ. *οίμώζω* (= θρηνώ) < *οἶμοι* (= αλίμονο).

Β. Ρήματα παράγωγα από:

ουσιαστικά ή επίθετα
καθαίρω < καθαρός

επιρρήματα ή επιφωνήματα
διχάζω < δίχα

άλλα ρήματα

Είναι:

εφετικά
δρασείω < δράω, δρῶ

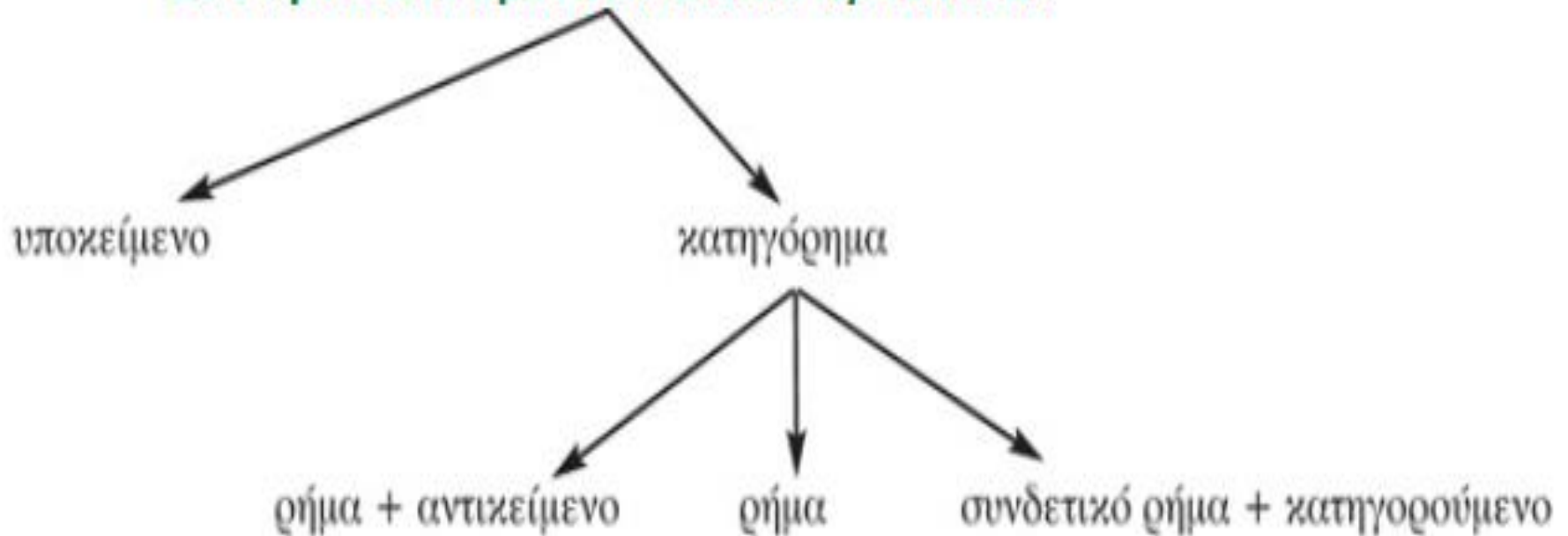
εναρκτικά
γηράσκω < γηράω, γηρῶ

θαμιστικά ή επιτατικά
στενάζω < στένω

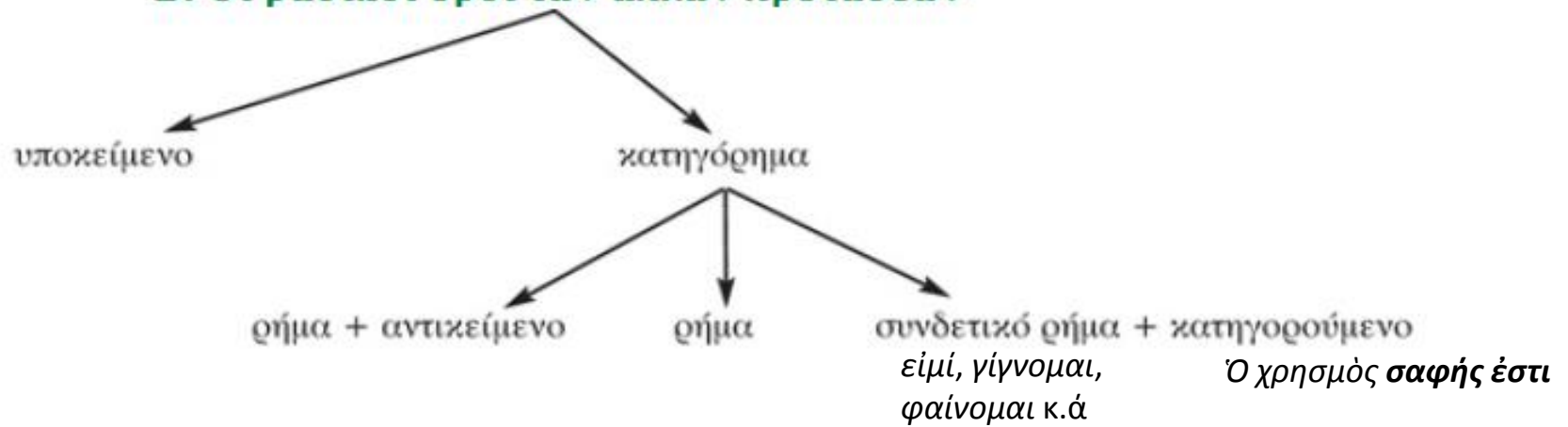
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Οι βασικοί όροι μιας απλής πρότασης

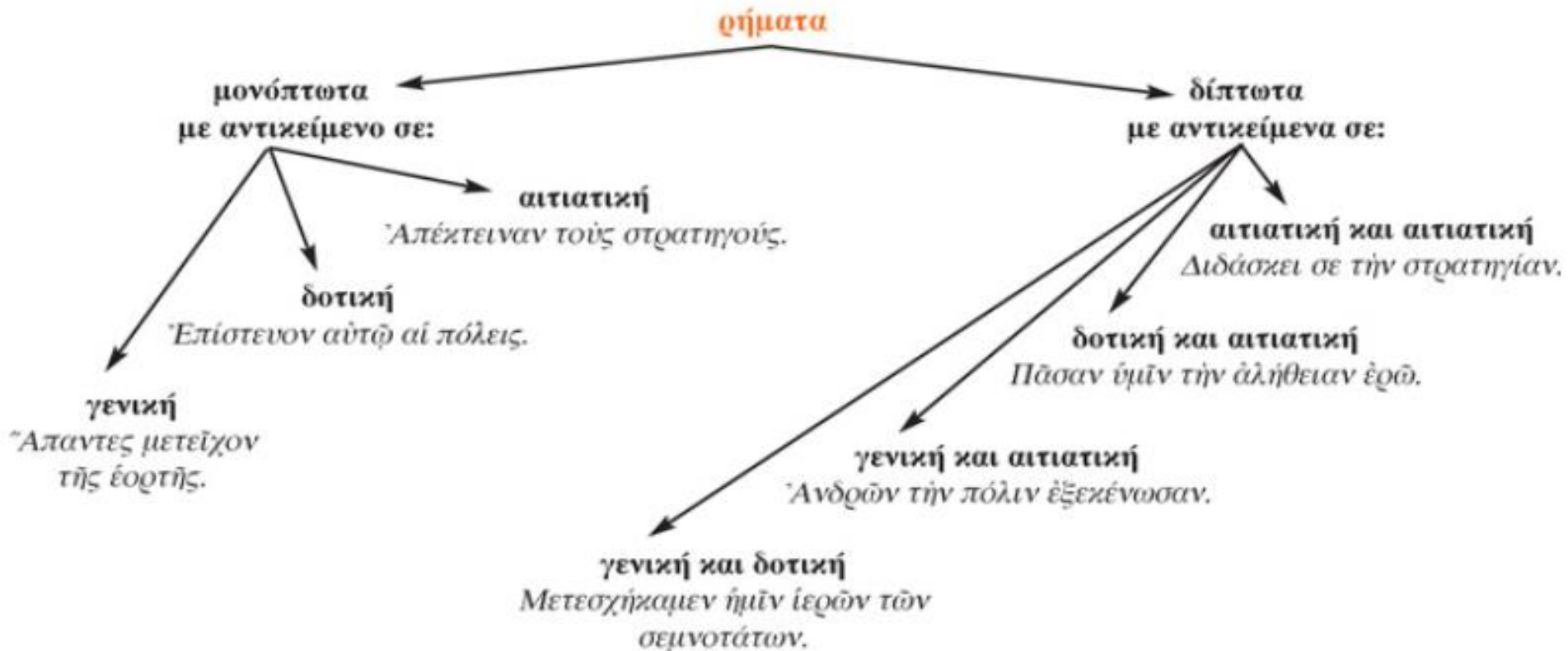
Β. Οι βασικοί όροι των απλών προτάσεων

Β. Οι βασικοί όροι των απλών προτάσεων

Γ. Το αντικείμενο του ρήματος

Αἱ ἀηδόνες ἄδουσιν

Αντικείμενο : ποιον; - ποιαν; - ποιο; -τι; - σε ποιον;

Αιτιατική	Λύκος ἐδίωκεν ἄρνιον
Γενική	Ἐγὼ ὀσφραίνομαι κρομμύων
δοτική	Ἐγὼ πιστεύω τῷ φίλῳ

(α) **Μονόπτωτο**:

Οἱ στρατιῶται ὠργίζοντο τῷ Κλεάρχῳ

Οἱ ἐταῖροι ἐδέσμευον τὸν Ὀδυσσεά

Ἄνθρωπος εἶχεν ἵππον καὶ ὄνον

(β) **Δίπτωτο**:

Ἐγὼ λέγω ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν

Ἐγὼ τοῦτο ἐρωτῶ σε

Ἐγὼ δίδωμί σοι τὸ δῶρον

Κατερίνα Προκαϊάου

Κατηγορούμενο : τι λογής;

+ συνδετικό ρήμα (είμί, γίγνομαι, φαίνομαι, καλοῦμαι,
ὀνομάζομαι , ἐκλέγομαι, διορίζομαι ...

Οἱ Δελφοί εἰσὶν πόλις

P + A + Κατηγορούμενο Αντικειμένου

Ὁ θεός φέρει ἱμάτιον χρυσοῦ

Κατερίνα Προκοπίου

Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀρχή

Ἡ πόλις ἡμῶν ἀρχαιοτάτη ἐστὶ

Ἐπίδαμνός ἐστι πόλις

Οὗτοι ἔκριναν αὐτὸν φιλομαθέστατον

Ὁ δῆμος εἵλετο Μιλτιάδην στρατηγόν

Ἀρταξέρξης ἐποίησε Τισσαφέρνην σατράπην

Τὴν τοιαύτην δύναμιν ἀνδρείαν καλῶ

Κατερίνα Προκοπίου

Να εντοπίσετε τα συνδετικά ρήματα και να βρείτε τα κατηγορούμενα.

α. Ἀγαθοὶ ὄντες ἠττήθησαν.

β. Ἡ πόλις φρούριον κατέστη.

γ. Θηραμένης ἠρέθη πρεσβευτῆς εἰς Λακεδαίμονα.

δ. Ἡ δικαιοσύνη ἐστὶ τῶν μεγίστων ἀγαθῶν.

ε. Οἱ στέφανοι ἦσαν χρυσοῦ.

Κατερίνα Προκαϊδίου

Να βρείτε τα αντικείμενα:

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐφρούρουν τὰ τείχη

Κῦρος ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς ἑξακισχιλίους.

Σύ φοβοῦ τοὺς θεούς

Οἱ ἵπποι φέρουσιν τὸν σῖτον καὶ τοὺς καρποὺς ἐκ τοῦ ἀγροῦ.

Κῦρος δίδωσιν αὐτῷ μισθόν

Οὗτοι διδάσκουσι τοὺς παῖδας σωφροσύνην
Κατερίνα Πρακογιάννη